

Raadsvoorstel

Onderwerp	Woonwagengebeleid Zoetermeer 2017-2022
Zaaknummer	-2017-000381
Documentnummer	DOC-2017-005452
Versie	
Auteur	M. Groenendijk en M. de Bruijn m.groenendijk@zoetermeer.nl 079-3469406
Gemeentesecretaris	Koek, H.M.M.
Directeur	Nood, R. van
Portefeuillehouder	Kuiper, T.C.
Medeverantwoordelijke(n)	Aptroot, Ch.B.

Uiterste behandeldatum (+ reden)	
Programma(s)	Inrichting van de stad
Indien geheim	Reden: Termijn:
Eerdere besluitvorming	• Overdracht woonwagenlocaties (2000) • Plan van Aanpak normalisatie woonwagenlocaties (2007) • Herijking Plan van Aanpak normalisatie woonwagenlocaties (2010) • Jaarlijks betalen erfpachtcanon extra woonwagenstandplaatsen Bleiswijkseweg (2016).
Samenvatting	Zoetermeer evalueert en herijkt het beleid voor de woonwagencentra in haar gemeente. Het huidige beleid dateert uit 2010. De herijking is gestoeld op de doelstellingen uit 2007 en 2010, die deels behaald zijn en ook op de nog resterende doelstellingen en knelpunten. De gemeente Zoetermeer heeft nu 54 standplaatsen op negen locaties, waarvan de locatie Oude Gemaal tijdelijk is. De gemeente beheert drie van deze negen locaties. Dit betekent dat zij zelf het onderhoud en beheer voor de locaties Oude Gemaal, Zwetstroom en Bleiswijkseweg verzorgt en ook de huurpenningen en erfpachtkomsten voor de standplaatsen int. De andere woonwagenlocaties zijn overgedragen aan de woningcorporaties. Op deze locaties verzorgt de gemeente enkel de gebruikelijke publieke taken als het beheer van de openbare ruimte en openbare orde en veiligheid. De gemeente ziet het wonen in een woonwagen als een woonwens. De vraag naar standplaatsen is groter dan het aanbod. Op beperkte schaal kunnen met de aanleg van de resterende plaatsen aan de Zwetstroom en de aanleg van de Gooimeerlocatie nog standplaatsen worden toegevoegd

	waarmee alle bestaande mogelijkheden zijn benut. De gemeente kan niet volledig in de vraag naar standplaatsen voorzien. De gemeente kiest met het herijkte 'Woonwagenbeleid 2017-2022' voor een instandhoudingsbeleid. Dat betekent dat via natuurlijk verloop kandidaten in aanmerking kunnen komen voor standplaatsen. De gemeente wil met dit nieuwe beleidsdocument ook richting geven aan de overdracht van de locaties Bleiswijkseweg en Zwetstroom aan de wooncorporaties. Daarnaast worden handvatten aangeboden voor het (sociaal) beheer en handhaving op deze locaties.
Bijlagen + locatie	Woonwagenbeleid Zoetermeer 2017-2022.

Raadsbesluit nr. DOC-2017-005452

Woonwagenbeleid Zoetermeer 2017-2022

De raad van de gemeente Zoetermeer;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 29 september 2017

besluit

1. Te kiezen voor een instandhoudingsbeleid waarbij het huidige aantal standplaatsen niet wordt afgebouwd noch wordt uitgebreid. Hiermee het aantal van 63 standplaatsen als passend aan te merken.

Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 29 januari 2018

de griffier,

de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM

Ch.B. Aptroot

Toelichting

Probleemstelling en kader

Zoetermeer heeft binnen haar gemeente 54 uitgegeven standplaatsen, verdeeld over negen locaties, waarvan één tijdelijk in bruikleen gegeven locatie.

Het uitgeven en beheren van (sociale) woningen of woonruimte is geen kerntaak van de gemeente. In Zoetermeer zijn 35 van de 54 uitgegeven standplaatsen overgedragen aan de drie woningbouwcorporaties in Zoetermeer (Vestia, DGW en Vidomes). De corporaties hebben de Stichting Woonwagenzaken Zoetermeer (SWZ) opgericht voor het beheer en onderhoud van deze locaties. De gemeente en de corporaties hebben in 2000 een overeenkomst getekend, waarin inmiddels zes genormaliseerde locaties met een financiële tegemoetkoming voor de exploitatie en het beheer van deze locaties, zijn overgedragen aan de corporaties.

Genormaliseerd betekent dat deze locaties voldoen aan de geldende wet- en regelgeving en schoon, heel en veilig zijn.

De gemeente blijft verantwoordelijk voor het onderhoud aan het openbare gebied en het ophalen van afval.

Woonwagenlocaties in beheer van de corporaties	Standplaatsen	Nog mogelijk (bestemmingsplan)
Alkemenehof	7	0
Bakemaplan	10	0
Griffinruimte	3	0
Rokkeveenseweg Zuid (lage nummers)	6	
Rokkeveenseweg Zuid (hoge nummers)	5	1*
Schansbaan	4	

* in gebruik (gelegaliseerd) als bedrijf in kleding en stoffering.

De gemeente heeft op vier locaties nog standplaatsen in eigen beheer. Op deze locaties is de gemeente verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud en het innen van de huur- en erfpachtgelden.

Woonwagenlocaties in beheer van de gemeente	Standplaatsen	Nog mogelijk (bestemmingsplan)
Bleiswijkseweg	13 **	2
Zwetstroom	3	3
Oude Gemaal (tijdelijk in bruikleen gegeven noodlocatie, wordt per medio 2018 opgeheven).	3	geen
Gooimeer	-	7

** waarvan 3 uitgegeven in erfpacht.

Huidig beleid

In 2007 heeft de raad ingestemd met het Plan van aanpak normalisatie woonwagenlocaties en sindsdien heeft het college uitvoering gegeven aan dit plan. In het raadsbesluit werd door de raad bezien in hoeverre het besluit tot opheffing van de toenmalige nog in beheer bij de gemeente zijnde woonwagenlocaties en het realiseren van nieuwe woonwagenlocaties in Oosterheem, moest worden heroverwogen. Het Plan van aanpak normalisatie woonwagenlocaties is in 2010 herijkt en vastgesteld door de raad.

In deze herijking van het eerdere raadsbesluit uit 2007 (Plan van aanpak normalisatie woonwagenlocaties) wordt grotendeels voortgeborduurd op het vastgestelde kader en de uitgangspunten uit het besluit van 2007. In het raadsadvies van de herijking uit 2010 wordt geconcludeerd dat het plan van aanpak uit 2007 op onderdelen vorderingen heeft gemaakt,

maar dat er meer tijd en budget benodigd is. Daarnaast is het belangrijk te constateren dat de raad in haar besluit van de herijking van 2010 het college de opdracht heeft gegeven te onderzoeken of andere eigendomsverhoudingen als mogelijke verkoop of uitgifte in erfpacht van standplaatsen aan de standplaatshouders mogelijk is.

De herijking Plan van aanpak woonwagencentrales uit 2010 constateert dat de verplaatsing van de bewoners van het Oude Gemaal naar Oosterheem in 2010 nog niet aan de orde is, omdat de locatie aldaar niet beschikbaar is wegens nog uit te voeren bouwactiviteiten in de directe omgeving. De uitvoering van de normalisatie van de Bleiswijkseweg is niet aan de orde gekomen omdat een intensief onderhandelingstraject met de bewoners niet tot algehele instemming met de bewoners heeft geleid.

Niet alle doelstellingen uit het voornoemde beleidsdocument zijn gerealiseerd. Het huidige beleidsstuk trekt concreet een eindstreep door de overdracht van alle standplaatsen aan de corporaties als concreet einddoel te benoemen. Om dit te bereiken dient er nog werk te worden verzet en te worden ingezet op de locaties Bleiswijkseweg en het opheffen en ontruimen van de tijdelijke locatie Oude Gemaal. Ook in relatie tot de bereikte resultaten op deze locaties, is een overdracht nog niet aan de orde.

Tenslotte zijn er naar aanleiding van de gesprekken met de corporaties en de beheerder van overgedragen locaties aandachtspunten voor deze overgedragen locaties. Een deel van deze aandachtspunten is met succes aangepakt. Er resteren nog een aantal punten.

In een nieuw beleidsdocument moeten keuzes worden gemaakt ten aanzien van het aantal standplaatsen en hoe deze tot de overdracht aan de corporaties worden beheerd.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

Het bijgevoegde beleidsplan geeft een uiteenzetting van het woonwagencentralesbeleid en doelstellingen tot 2022. Samengevat betekent dit dat de gemeente het wonen in een woonwagen niet als een woonrecht beschouwt, maar als een woonwens, waarin de gemeente niet volledig hoeft te faciliteren. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om voor huishoudens die niet in de eigen woonbehoefte kunnen voorzien, een behoorlijke sociale woningvoorraad te stimuleren. De samenstelling van die voorraad is een zaak van de gemeente. Omwille van de schaarste van geschikte binnenstedelijke (woningbouw)grond in Zoetermeer en het intensieve grondgebruik en de kostbare investerings- exploitatielasten, alsmede de noodzaak om met name voor jongeren en ouderen reguliere woningbouw te bouwen, wil de gemeente geen grootschalige uitbreiding van het aantal standplaatsen creëren.

Het verhuren van standplaatsen en/of woonwagens is daarnaast geen wettelijke taak voor de gemeente. Het beleid is er dan ook op gericht om deze taak binnen afzienbare termijn verder en volledig over te dragen aan de woningcorporaties. Daarop waren de met de woningcorporaties gemaakte Prestatieafspraken eerder al gericht.

De erkenning dat de cultuur van woonwagenbewoners bijzonder is, vindt in de gemeente Zoetermeer navolging doordat de gemeente uitgaat van een instandhoudingsbeleid en het aantal standplaatsen nadrukkelijk niet afbouwt. Daarnaast investeert de gemeente al jaren in het verbeteren van de kwaliteit van de woonomgeving van de locaties en investeert de gemeente in de relatie tussen gemeente en bewoners, onder andere door te zorgen voor een vaste beheerder/aanspreekpunt voor bewoners.

Instandhoudingsbeleid

Het beleid van de gemeente richt zich hiermee op het in stand houden van het aantal woonwagencentralesstandplaatsen. In de afgelopen jaren is het aantal standplaatsen in Zoetermeer (Bleiswijkseweg) met drie toegenomen en verdere toename met nog eens twee standplaatsen wordt in 2017 verwacht. Bovendien heeft de gemeente nog een planologische voorraad aan de Zwetstroom (3) en het Gooimeer (7). Het einddoel van het woonwagencentralesbeleid is een overdracht van alle standplaatsen aan de corporaties.

De gemeente ziet de huidige, geactualiseerde wachtlijst met kandidaten als een gegeven en wil op basis van de huidige planologische mogelijkheden tot het aanleggen van standplaatsen, deels tegemoetkomen aan de woonwens van de kandidaten.

Hierbij geldt als randvoorwaarde dat een kwalitatief goed en leefbaar woon- en leefklimaat wordt geboden voor de doelgroep, die op de woonwagenlocaties woont en wil wonen (leefbaarheid, goede onderhoudssituatie aan openbare ruimte en voldoen aan wet- en regelgeving). Van belang hierbij is dat de woonwagenlocaties in de gemeente functioneren als elke andere woonbuurt in de gemeente. Dit is overigens ook een vereiste randvoorwaarde uit het raadsbesluit van 19 mei 2000, om de woonwagenlocaties te kunnen overdragen aan de corporaties.

Naast de verwachting dat de verhouding tussen bewoners onderling en bewoners en gemeente werkbaar is, dient ook de gemeente haar houding naar woonwagenbewoners te normaliseren. Dit houdt bijvoorbeeld in dat het openbare gebied rondom locaties wordt beheerd op basis van de Beheersvisie en onderhoudsprogramma's, zoals dit overal in Zoetermeer het geval is. Net als dat er toezicht gehouden en indien nodig gehandhaafd wordt door medewerkers van de gemeente.

Handhaving

Normalisatie zonder regelmatig toezicht en vervolgens waar nodig handhaving is gedoemd te mislukken. Ongeacht de overdracht van locaties aan de corporaties; handhaving zal altijd een gemeentelijke, publieke taak blijven. Bij de handhaving zal de gemeente, gezien de soms jarenlange gedoogsituatie, zorgvuldig en billijk dienen te handelen.

Het is van belang zo snel mogelijk na herinrichting te starten met de intensivering van de handhaving in de meest brede zin van het woord. Voor de bewoners moet duidelijk zijn dat de gemeente werk maakt van de normalisatie van de situatie op de diverse woonwagenlocaties. Ook daarna is (gemeentelijk) toezicht vanuit de sociale beheerstaak wekelijks nodig om ervoor te zorgen dat de locaties blijven voldoen aan de geldende wet- en regelgeving. Hierin is in het beleid een stappenplan beschreven om te komen tot integrale handhaving. Een en ander zal ook landen in het vast te stellen Handelingskader Handhaving.

Financiën

In de perspectiefnota 2018 is aangegeven dat de huidige budgetten voor het woonwagendossier uitgeput en ontoereikend zijn. Voor 2017 is een raming opgesteld voor het Oude Gemaal en hierbij is vorig jaar niet voorzien dat er nog veel werk te verrichten is voor de normalisatie van de Bleiswijkseweg en de resterende actiepunten. Hiervan is in het Tussenbericht in maart 2017 reeds melding gemaakt en de gevraagde financiële middelen zijn bij de vaststelling van de Perspectiefnota in juni 2017 door de raad toegekend.

In het toegekende bedrag is in de Perspectiefnota rekening gehouden met de huidige fase van het project woonwagenhuisvesting, de lopende activiteiten en de zwaarte van het dossier.

Overigens kent het in de Perspectiefnota opgenomen bedrag een aflopend karakter tot € 30.000 na 2022. Implicerend dat er op dat moment toegewerkt is naar overdracht.

Samenspraak en Communicatie

Op basis van de Samenspraakverordening is geen procesvoorstel opgesteld. Het woonwagenbeleid heeft aanknopingspunten met interne organisatorische aangelegenheden in relatie tot bijvoorbeeld de werkwijze met sociaal beheer en de openbare orde en veiligheid. Hierbij verzorgt de gemeente maatwerk in communicatie naar de bewoners in relatie tot bijvoorbeeld uitvoeringswerkzaamheden en de toezicht en handhaving bij de uitvoering van dit beleid

Samenspraak in het dossier woonwagens wordt met de grootste zorg vormgegeven. Bij uitvoeringswerkzaamheden op of aan locaties en bij de aanleg van nieuwe locaties worden niet alleen de bewoners betrokken, maar wordt een samenspraaktraject gevoerd met de omwonenden. Hierbij speelt nadrukkelijk dat uit de ervaringen bij de gemeente Zoetermeer en ook bij andere gemeenten is gebleken dat één-op-één gesprekken de beste methode is om contact te leggen met de bewoners van woonwagenlocaties. Dit gebeurt ook voortdurend. De ervaring leert verder dat grote plenaire bijeenkomsten niet effectief zijn. De gemeente wil dan ook blijven investeren in (betere) communicatie. Alle afspraken tussen de gemeente en de

bewoners worden vastgelegd door de gemeente. Uitleg over het beleidsuitgangspunten verloopt deels via één-op-één contact met als aanvulling een nieuwsbrief.

Sociaal beheer

De gemeente heeft jaren gewerkt met een woonwagencoördinator die alle taken en rollen op zich heeft genomen als aanspreekpunt en projectleider woonwagens. Deze opzet is gewijzigd. In het afgelopen jaar is door middel van inzet van een sociale beheerder reeds een begin gemaakt met een andere werkwijze op basis van maatwerk en een meer integrale aanpak. Gelet op het feit dat in veranderprocessen, zoals deze, het afbreukrisico groot is en er intern geen capaciteit beschikbaar is, wordt een deel van de werkzaamheden en de contacten tussen gemeente en bewoners via inhuur ingevuld.

Maatwerk in communicatie

Bij het concreet opstellen en realiseren van uitvoeringsplannen op de locaties is de medewerking van de bewoners van evident belang. Bij eerdere uitvoeringsplannen op of rondom woonwagenlocaties heeft uitvoerig samenspraak plaatsgehad met bewoners over de inrichting van standplaatsen en het openbare gebied op en rondom deze locaties. Met bewoners wordt gesproken over de inrichting van hun woon- en leefomgeving. Ook bij de verdere, toekomstige uitvoeringswerkzaamheden vindt er in de communicatie naar bewoners maatwerk plaats.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten

Bij de inrichting of herinrichting van het openbare gebied op en rond locaties wordt rekening gehouden met het Handboek Toegankelijkheid.

Rapportage en evaluatie

In de jaarrekening en in de tussenberichten wordt gerapporteerd over de financiële stand van zaken omtrent het woonwagendossier. Over de inhoudelijke voortgang en uitvoeringswerkzaamheden op de niet overgedragen locaties, wordt de gemeenteraad via memo's geïnformeerd.

Begrotingswijziging

Niet van toepassing.